

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **W. B.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 29 października 2025 r.,

zażalenia obrońcy

na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 1 sierpnia 2025 r., sygn. akt WKK 58/25

o odmowie przyjęcia wniosku o kasacji

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

postanowił:

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku celem podjęcia czynności w postępowaniu okołokasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 1 sierpnia 2025 r., sygn. akt WKK 58/25 odmówiono przyjęcia kasacji wniesionej przez obrońcę z wyboru skazanego W. B. stwierdzając, że została ona wniesiona z przekroczeniem terminu.

Zażalenie na to zarządzenie złożył obrońca, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na jego treść, poprzez bezzasadne przyjęcie, że kasacja została wniesiona po terminie, a termin na

wniesienie kasacji przez skazanego wynosił 23 dni. Ponosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy okazało się zasadne, co musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego zarządzenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Analiza postępowania okołokasacyjnego przekonuje, że sposób jego przeprowadzenia nie był właściwy. Wykazanie niezasadności zaskarżonego zarządzenia wymaga odwołania się do zaistniałych w tym postępowaniu zaszłości. Skazany W. B. w dniu 3 kwietnia 2024 roku wniósł o ustanowienie obrońcy z urzędu celem wniesienia kasacji. Wniosek ten został uwzględniony i na mocy zarządzenia z dnia 10 kwietnia 2024 roku wyznaczono skazanemu obrońcę z urzędu w osobie adw. A. P.. Powyższe zarządzenie zostało doręczone skazanemu w dniu 18 kwietnia 2024 roku oraz obrońcy w dniu 19 kwietnia 2024 roku. Z kolei wyrok sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem został doręczony temu obrońcy z urzędu w dniu 4 listopada 2024 roku.

W dniu 12 listopada 2024 roku skazany wystąpił o zmianę adwokata z urzędu, wskazując na brak porozumienia co do kwestii okołokasacyjnych. Zarządzeniem z dnia 13 listopada 2024 roku kserokopię tego pisma zarządzono doręczyć obrońcy z urzędu z prośbą o odniesienie się do jego treści. W odpowiedzi adw. A. P. wskazał, że nie informował skazanego o wniesieniu kasacji, albowiem termin do dokonania tej czynności jeszcze nie nadszedł. Jednocześnie, z uwagi na zawartą w piśmie skazanego informację o utracie zaufania do obrońcy adw. A. P. przychylił się do wniosku skazanego o zmianę obrońcy z urzędu. Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2024 roku, sygn. II AKa 299/19, Sąd Apelacyjny w Gdańsku nie uwzględnił jednak wniosku skazanego o zmianę obrońcy z urzędu.

W dniu 17 lutego 2025 roku skazany zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku o informację czy wpłynęła kasacja od jego obrońcy z urzędu. Zarządzeniem z dnia 17 kwietnia 2025 roku wezwano adw. A. P. o wyjaśnienie powodów, dla których nie wywiązuje się z obowiązków obrony z urzędu skazanego W. B. . W dniu 8 maja 2025 roku adw. A. P. wniósł o zwolnienie go z funkcji obrońcy z urzędu dołączając kserokopie oświadczenia skazanego, że nie wnosi o sporządzenie przezeń kasacji, informując iż ustanowił adwokata z wyboru w osobie

adw. F. B. W oparciu o powyższe, zarządzeniem z dnia 4 czerwca 2025 roku zwolniono adwokata A. P. z obowiązku obrońcy z urzędu skazanego. Zarządzenie to zostało doręczone skazanemu w dniu 24 czerwca 2025 roku bez żadnego pouczenia.

W dniu 24 lipca 2025 roku kasację wniósł obrońca z wyboru skazanego adw. F. B. , załączając udzielone mu przez skazanego pełnomocnictwo (bez daty jego udzielenia).

Analizując powyższe okoliczności stwierdzić należy, iż brak było podstaw do odmowy przyjęcia kasacji. W realiach procesowych obrońca z urzędu zobowiązany jest wnieść kasację lub poinformować sąd o braku podstaw do jej wniesienia (art. 84 § 3 k.p.k.). W przypadku informacji obrońcy o braku podstaw do wniesienia kasacji, konieczność zagwarantowania skazanemu, któremu ustanowiono obrońców z urzędu dla ewentualnego sporządzenia i wniesienia kasacji, równych praw w dostępie do skargi kasacyjnej, wymaga, aby w wypadku gdy obrońca z urzędu nie stwierdzi podstaw do sporządzenia i wniesienia tej skargi, pouczyć tego skazanego – informując go jednocześnie o stanowisku obrońcy z urzędu – że przysługuje mu możliwość wniesienia kasacji sporządzonej przez adwokata z wyboru w terminie 30 dni (por. postanowienie SN z dnia 18 listopada 2009 r., II KZ 54/09, OSNKW 2010, nr 1, poz. 9).

Tymczasem przyznany skazanemu obrońca z urzędu nie sporządził ani kasacji, ani opinii o braku podstaw do jej wniesienia. Brak jest zatem podstaw do uznania, iż takie działanie mogło skutecznie i nieodwracalnie rozpocząć i skonsumować termin do wniesienia kasacji. W takiej sytuacji przyjąć natomiast należy, że z chwilą zwolnienia obrońcy z urzędu skazanemu powinna być doręczona ta informacja wraz z pouczeniem o możliwości wniesienia kasacji sporządzonej przez obrońcę z wyboru w terminie 30 dni od doręczenia skazanemu pisma. Wątpliwości zasadnicze budzi też zresztą sam fakt zwolnienia obrońcy z urzędu, którego podstawą faktyczną była informacja przekazana przez skazanego jedynie obrońcy z urzędu, niepotwierdzona przecież żadną czynnością podjętą wobec sądu. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia negatywnych dla skazanego konsekwencji działań sądu, albowiem skazany W. B. o swoich prawach nie został skutecznie pouczony.

W orzecznictwie przyjmuje się, że brak wezwania skazanego do uzupełnienia braku formalnego kasacji poprzez jej sporządzenie i wniesienie przez obrońcę z wyboru w terminie 30 dni skutkuje koniecznością uznania, iż termin ten nie został skutecznie otwarty (por. postanowienie SN z dnia 28 marca 2017 r., III KZ 15/17, LEX nr 2258030). Analogicznie na gruncie niniejszej sprawy należy postrzegać sytuację, w której sąd cofnął wyznaczenie skazanemu obrońcy z urzędu, nie informując go o przyczynach takiego postąpienia, a przede wszystkim nie wskazując czy wyznaczony zostanie kolejny obrońca z urzędu, czy też oskarżony kasację może złożyć jedynie korzystając z pomocy obrońcy z wyboru. Na chwilę wydania zarządzenia o cofnięciu wyznaczenia obrońcy z urzędu Sąd Apelacyjny w Gdańsku nie dysponował wszak złożonym na potrzeby postępowania okołokasacyjnego oświadczeniem skazanego o udzieleniu pełnomocnictwa obrońcy z wyboru, jak też samym tego rodzaju pełnomocnictwem.

Powyższe nakazało uchylenie zaskarżonego zarządzenia, celem podjęcia w sądzie II instancji dalszych działań związanych z rozstrzygnięciem kwestii złożenia kasacji w terminie (por. J. Matras [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, red. K. Dudka, Warszawa 2023, art. 530).

[J.J.]

[a.ł.]